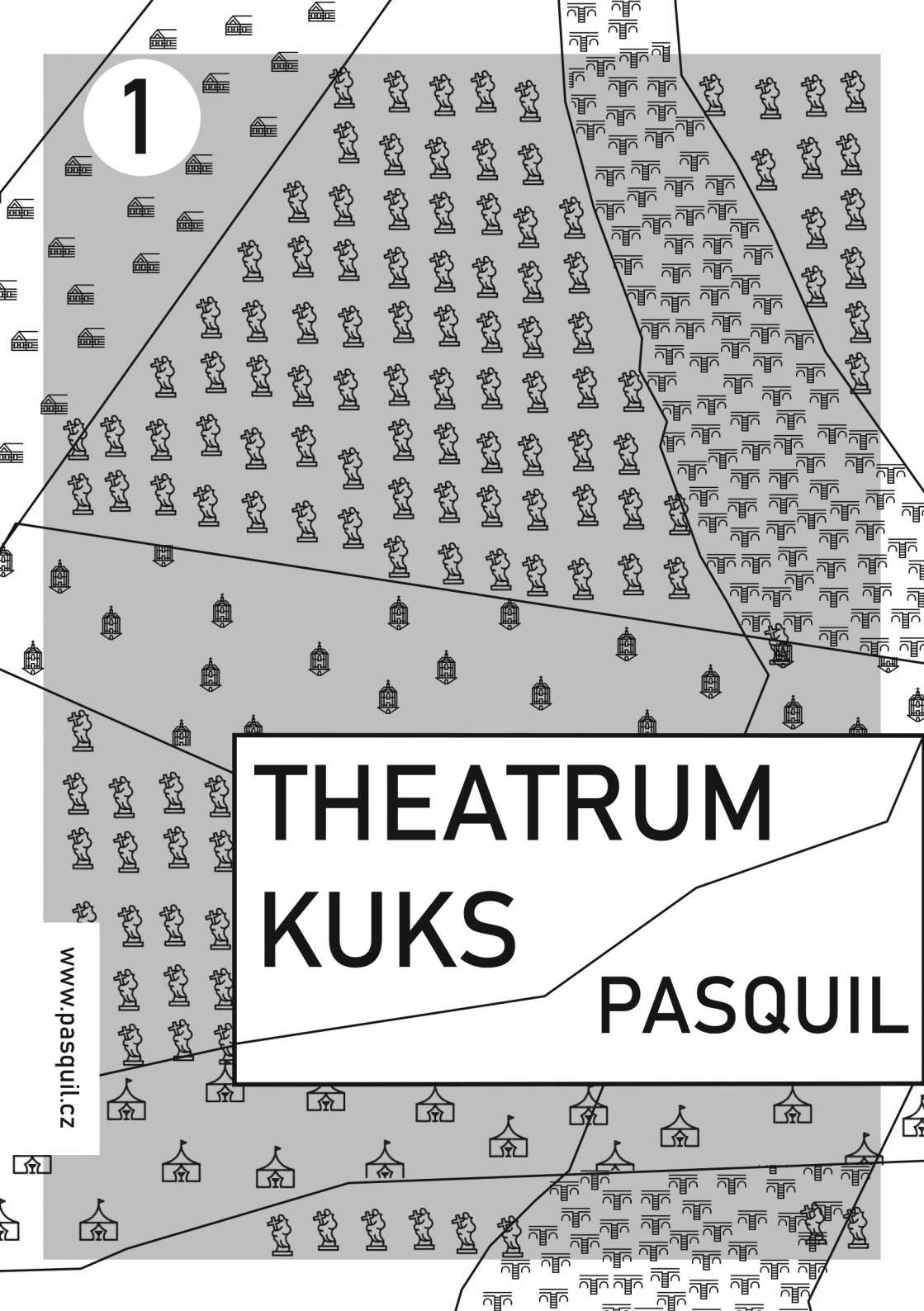

1

THEATRUM KUKS PASQUIL

www.pasquil.cz

NEPOSEDNÁ HLAVA UTÍKAJÍCÍ Z REFEKTÁŘE

Pokud se bavíme o ctnostech a neřestech, ráda bych se přiznala: na vážnou hudbu chodím ráda (ctnost) a skoro pokaždé usnu (neřest). Co se hudební teorie týče, jsem jí téměř nepoznamenaná. Ve skutečnosti nejsem schopná pojmenovat některé nástroje, se kterými se Capella Ornamentata v refektáři představila. Byla to loutna s opravdu dlouhým krkem? Styděla jsem se zeptat (teď už teda vím, že je to teorba). Co ale jsem schopná pojmenovat je pocit, můj subjektivní prožitek.

Hudba, ta vážná především, v sobě obsahuje něco meditativního. Nutí nás nořit se do sebe. Po krátké chvíli si člověk uvědomí, že jeho tělo, ať už hudebně vzdělané, či nevzdělané, reaguje. Z mrazivé disharmonie lamentace nad smrtí Ferdinanda III. je mi úzko. Oproti tomu mě muzikální a rytmické pasáže, doplněné o hřmotný zpěv probouzejí k životu. Občas myšlenky utečou. Skrze okna prosvítá zružovělá obloha a kontrastuje se zelení lesa. Kdyby se to někdo snažil namalovat, byl by to neskutečný kýč. Obtloustlá socha s hrozny vína mě odvádí někam pryč, asi za těmi neřestmi. Baví mě busta Šporka, který ve své kamenné strnulosti, chtě nechtě, koncertu přihlíží. Zajímalo by mě, jestli by se mu festival líbil.

Když se moje hlava motá v oblacích během divadelního představení, беру to jako signál, že je něco špatně. Třeba moje schopnost vnímat nebo kvalita inscenace. V hudbě to čtu jinak. Na tónech se příjemně pluje. A mně se podařilo doplout až na taneční parket barokního bálu. Říkám si, jak to asi vypadalo, když láska vzplála u sofistikovaných skladeb vysokého žánru, a ne u ulepených ploužáků na ještě ulepenějších diskotékách. Kolik měl asi hrabě Špork milenek?

Ema Šlechtová

O STROMECH, KNIHÁCH, MINCÍCH A HRABĚTI (JAK SE TO SKLOŇUJE?) ŠPORKOVI.

Pan hrabě Špork měl rád mince, a měl je rád natolik, že si jich za život nechal zhotovit rovnou deset. I na svou dobu to byl poněkud neobvyklý počín, protože i tehdejší mincovní páni, kteří měli právo razit mince, si za život nezhotovili víc než jednu. Jedna z mincí zobrazuje nevšední výjev – starý buk obložený knihami. Obraz tak v historii dominoval šporkovské symbolice a také se stal inspirací pro land artového umělce Jaroslava Libánského, kterého nikdo neosloví jinak než Abbé (prý proto, že nedostudoval teologii). Šestnáctým rokem oživuje pan Abbé pana hraběte Šporka pro festival Theatrum Kuks právě svými uměleckými kreacemi v prostředí kouzelného parku. I tento rok instalace dokazuje, že hrabě Špork byl mužem mnoha tváří, a že se mu během úctyhodných 76 let života podařilo vybudovat mnohé, včetně knihovny, která údajně čítala až 50 000 svazků (tehdy se nacházela zde na Kuksu v tzv. Filosofickém domě).

Kniha se německy řekne „Buch“ a buk – strom je „Buche“. Papír se vyrábí ze dřeva. Strom je zástupcem sil přírodních a kniha jako zastánce síly duchovní je atributem moudrosti, vzdělání, také moci. Co pak ale teprve symbolizuje vlivný muž s obří soukromou knihovnou? Začíná ve mně bublat potutelná myšlenka, zda doopravdy platí přímé úměra – velká knihovna – velký mozek? Před očima si utvářím barvitou představu zapáleného hraběcího knihomola, který se po nocích usazuje do obrovitého křesla a v pravidelném rytmu až do rána otáčí listy papíru.

Pan Abbé se rozhodl krásnou ideu hraběte Šporka o symbióze síly a ducha na čas zpřítomnit u jednoho vzrostlého kuského buku. V pár desítkách banánových krabic přivezl knihy, provrtal je tyčemi a umístil je okolo kmene jako intelektuální základ stromu. Otázkou zůstává, proč se nedozvíme, o jaké knihy se jedná. Myslím, že právě v těch provrtaných knihách vidím to pravé baroko, které shledávám hravým, okázalým i troufalým!

Magdalena Malinová

DŘEVO, KTERÉ POTŘEBUJE ROZŽÍT

Zahájení 19. ročníku Theatrum Kuks proběhlo jak jinak než barokně – pompézně – mnohohrstevnatě - multižánrově. Znovuotevřené (zatím pouze na zkušební dobu) divadlo Comoedien Haus praskalo v pomyslných švech. Úvodní slova patronů a duší festivalu vystřídal minidokument Miloslava Kučery tematizující vznik Galerie loutek Jiřího Nachlingera, která se dnešním dnem otevřela veřejnosti. Slavnostní soirée zakončil pořádající soubor festivalu Geisslers Hofcomoedianten se skečí z inscenace Jedem s medem.

Výstava Braunova socha loutkou řezbáře, scénografa, sochaře a loutkářského technologa Jiřího Nachlingera přináší dřevěné zmenšené figury inspirující se barokními sochami Matyáše Bernarda Brauna navázané jako loutky (ve většině případech marionety na čtyřech nitích). Název odkazuje na dynamičnost a „živost“ samotných Braunových předloh, které Stanislav Bohadlo v dokumentu příznavně označil za „sochy zkamenělého hereckého gesta“. Nachlinger loutkami vytváří zkratku jednotlivých soch s jejich výraznými atributy (např. maska na očích a dvě tváře). Bohužel se však kromě těchto rysů nemění ani figury těla loutek, ani výrazy ve tvářích. Marionety jsou si tak ve své podstatě velice podobné a oproti sochám postrádají onen zmiňovaný život, pohyb a naléhavost v očích, vlnících se drapériích a křivkách postav. Chybí rozdílnost i jedinečnost každé z nich.

V dokumentu padlo také označení „divadelní socha“, což je pro vystavované loutky trefné. Demonstraci pojmu nakonec ukázala sama zmiňovaná inscenace, která se odkazuje k lidovému loutkářství, barokním motivům a přímo využívá Nachlingerovy loutky. Ty jsou však, oproti těm opravdu využívaným pro hru v pouličním kukátku, těžké a příliš velké (do nově vytvořeného pojízdného divadla Carro Commediale se stěží vejdou). Navíc kvůli nepraktickému ovládání (např. těžké vahadlo a dlouhé nitě) nestačí iluzivní a přesvědčivé animaci, kterou takové marionety i typ divadla vyžadují.

Vyjmenované se samozřejmě podepisuje zejména na těžkopádné animaci loutek v inscenaci, které jsou často pouze bezvládně zavěšeny na scéně, nebo se pohybují velice toporně. Nachlingerovy „divadelní sochy“ nabývají na významu a pro mě zůstávají výstavními loutkami, které označení „loutka“ splňují pouze ve smyslu výtvarného objektu, ne jako funkce. Loutka samozřejmě může být ožvlým dřevem, nejprve ji však musí někdo těmi správnými scénickými prostředky a šikovnýma rukama rozžít.

Sarah Slavičková

KDE KONČÍ PUD?

Na paloučku v lese se pod Amorovým dohledem schází čtyři nahá těla. Skrze pohybovou němohru k sobě hledají cestu dva páry. Dá se ale zamilovat skrze animální instinkty?

Inscenace V borůvčí nesleduje žádný narativ, jde spíše o krátké vypočítané skeče, kde se nazí herci sobě navzájem dvoří, muži se snaží okouzlit dámy a to vše poněkud zvířecím způsobem. Scénografie zaplavená umělou trávou, v ní malé okénko pro hudebníka, Amora a moderátora show v jednom. Na scéně se jako při reality show představí čtyři anonymní postavičky, každá typologicky vyhraněná a groteskně přehnaná – dívka, co se zamiluje do každého a nikdo do ní, alfasamec, nejistý trouba a žena, kterou chce každý a ona nikoho.

Show se rozjíždí. Svlékněte oblečení, nahodte listy na intimní místa, naladte se na zvuky lesa a Amorovy rytmy na looperu a začněte se chovat jako plachá a divoká zvířátka. Petr Šmíd v roli vousatého boha diriguje svým hudebním doprovodem celou inscenaci, zatímco se ostatní herci v roztodivných pohybových kreacích snaží k sobě přiblížit anebo vzdálit. Ve skečích tak jako v televizních výstupech naznačují, že nás často ovládá víc pudovost než zdravý rozum. Reagujeme na odhalenou kůži, na vnější podněty a rytmy přírody, které si často neuvědomujeme.

Inscenace udržuje svižné a veselé tempo a s nadhledem si podává tragikomickou stránku přirozené lidskosti. Bohužel ve vši své uvolněnosti ztrácí hlubší téma. Jak umíme tedy překonávat naše pudy? Jak s nimi pracujeme? Zároveň i téma reality show a bizarností, které jsou lidé schopni činit v těchto soutěžích, je jen lehce nastíněné, ale nepřiliš rozpracované. V posledním obraze se s pomocí barevných světél, popové písně a laciného tance tato tematika částečně uzavře. Stále něco chybí - větší míra absurdností? Hloubka?

Unavené myšlenky už by možná raději seděly na pivu a snažily se prosadit svůj názor verbálně, než se logisticky poskládat do smysplupných vět. Možná mě nejvíc mrzelo, že se na scéně nerozmačkávaly borůvky s cukrem.

Alexandra Ratajová

VÍTE, ŽE?

-Loutka ďábelského notáře Fitzliho-Putzliho vznikla už v roce 2008 jako součást diplomové práce Jiřího Nachlingera na Katedře scénografie na pražské DAMU.

-Po anonymních stížnostech z minulého roku je ve stanovém městečku ručně vyrobená sprcha. Funguje? Nefunguje? Smyjte ze sebe neřesti z uplynulé noci a běžte to zjistit!

-Hrabě Špork se dožil 76 let! Na tak temné období krásný věk, ne?

-Struny basové loutny – teorby – se vyráběly ze zvířecích střev. Stejně jako všechny struny všech nástrojů v té době.

-Kritička vypije průměrně 5 – 100 kafí. Vlastně to je lež, nikdo nikdy počet nedokázal určit.

Autor: Fagi

#NOVEBAROKO

V prvý den festivalu predstavil soubor Geisslers Hofcomoedianten v Comoedian Hausu zde na Kuksu svůj nový umělecký koncept, který se inspiruje barokním uměním a posouvá jeho odkaz směrem k experimentu a současnosti. Pod hastagem #novebaroko hodlají umělci tvořit na poli multižánrového umění, které usiluje o propojení minulosti a současnosti. Na festivalových spotech je možné nahlédnout či si zakoupit nový vizuál nového baroka v podobě pohlednic a placek.

Theatrum Kuks 2020, číslo 5/20

*Redakce Pasquil: Magdalena Malinová,
Alexandra Ratajová, Sarah Slavičková,
Ema Šlechtová*

Produkce: Magdaléna Bejdáková

Grafika: Johana Bártová

THEATRUM-KUKS.CZ

JSME V SÍTÍCH

Festival se koná pod záštitou Rady Královéhradeckého kraje, starosty města Lysá
na Labem Ing. Karla Ottavy a má evropskou značku kvality EFFE Label.

2020

